

Francesc Torralba presenta el seu darrer llibre, «Món volàtil»

«El cristianisme, tal com l'hem conegut, s'ha volatilitzat»

CARME MUNTÉ

El filòsof i teòleg Francesc Torralba, en el seu darrer llibre *Món volàtil* (Columna), ens convida a contemplar un paisatge alpí. Hi veiem roques, un riu i núvols. La roca és el símbol visible de la solidesa. El riu expressa la fluïdesa, el canvi, la mobilitat. El núvol, símbol del que és vaporós, és el més inestable i volàtil. Doncs és aquí, en un núvol que s'esvaeix en l'aire, on s'insereix el món d'avui. El món és volàtil, sí, com indica el títol del llibre, però la humanitat continua anhelant una certa solidesa que li doni confiança i esperança de present i futur.

El món líquid de Zygmunt Bauman ha donat pas al món volàtil o gasós. Com s'ha esdevingut el canvi?

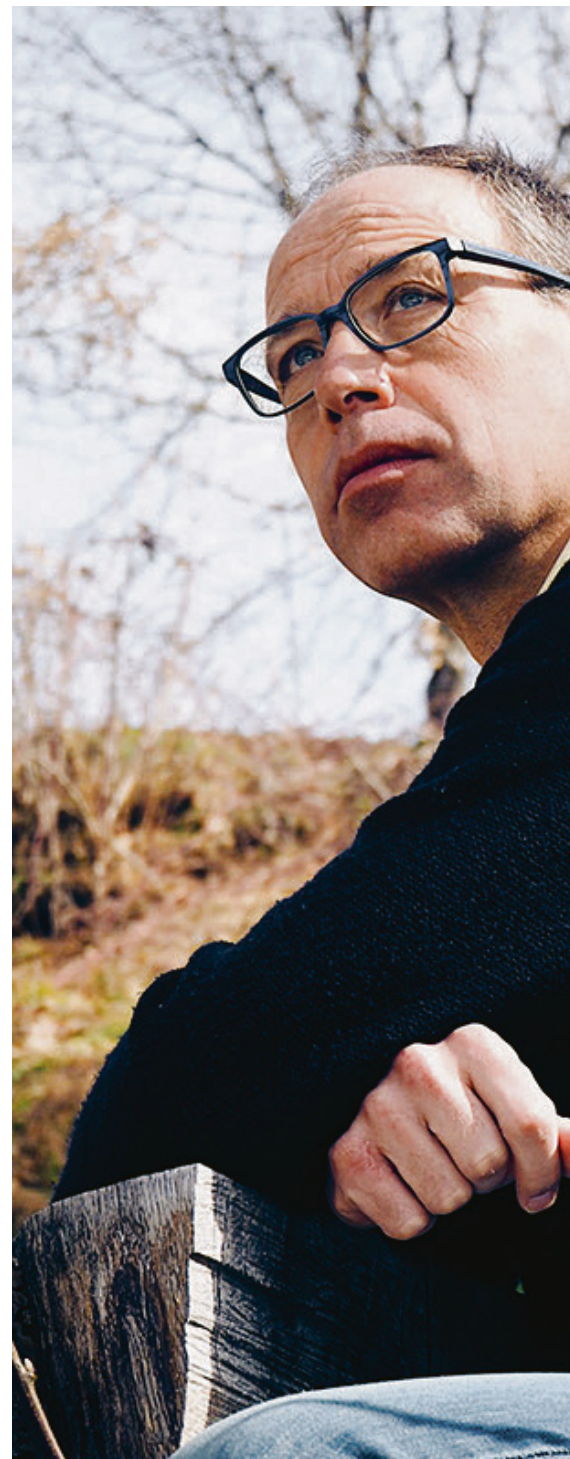
La metàfora de Zygmunt Bauman descriu molt bé un món en què tot està en moviment, és inestable i canvia ràpidament. Però és que ja no vivim en un món líquid, sinó volàtil. I un món volàtil és un pas més, perquè la volatilitat és molt més inestable i efímera. Volatilitzar-se és desfer-se en l'aire en fragments diminuts fins a desaparèixer.

Què genera aquest món volàtil en l'ànim de les persones?

Genera molt neguit, angoixa i desassossec perquè no sabem a què atendre'ns. L'any que ve treballaré a la mateixa empresa?, tindrè la mateixa parella?, podré pagar la hipoteca? El món volàtil no és un lloc confortable on viure. Les persones necessitem terra ferma, un centre de gravetat, seguretats i afectes incondicionals.

Ha esmentat les relacions laborals i personals, i les ideologies i les creences? També s'han volatilitzat?

Exactament, la volatilitat no afecta només les realitats materials, sinó també les immaterials: valors, creences i ideals. Avui dia estem davant d'identitats efímeres. Tot canvia molt acceleradament i digerir aquests processos és molt complex. Les persones grans ho pateixen molt. Veuen que un món s'ensorra i això els genera una gran tristesa,

sobretot en el terreny religiós i polític.

El cristianisme, una religió sòlida de més de 2.000 anys d'història, com es mou en un món volàtil?

Les tradicions espirituals i religioses, particularment el cristianisme, ofereixen una terra ferma, un centre de gravetat on agafar-nos quan tot trontolla. El cristianisme ens adverteix del caràcter efímer i contingent de tot, cosa que vol dir capacitat de desaferrament i deseiement. El que passa avui dia és que experimentem incòmodament la volatilitat. Donàvem per fet que les tradicions s'anirien transmetent de pares a fills, però observem que es volatilitzen moltes

«El món volàtil no és un lloc confortable on viure.

Les persones necessitem terra ferma, un centre de gravetat, seguretats i afectes incondicionals»

«Donàvem per fet que les tradicions s'anirien transmetent de pares a fills, però observem que es volatilitzen moltes manifestacions populars i culturals del cristianisme»

Foto: Francesc Torralba és filòsof i teòleg.

manifestacions populars i culturals del cristianisme. L'Església ho viu incòmodament perquè l'obliga a identificar què és l'essencial del missatge i encarnar-se en un món volàtil, i això és molt complex.

La religió adopta fórmules del món volàtil?

Apareixen noves formes d'espiritualitat, de tranquil·litat de l'ànima i d'assossegament, molt lligades a la volatilitat. L'emergència de les meditacions transcendents, zen o *mindfulness* és una mena de reacció a la volatilitat. Davant del desassossec, l'acceleració, la saturació i la dispersió, necessitem moments d'autocentrar-nos i d'aïllament, per endreçar les emocions i els pensaments, i no perdre el control emocional. Aquesta és l'explicació de l'auge i emergència d'aquestes espiritualitats que són molt diferents de l'espiritualitat cristiana.

En quin sentit?

L'espiritualitat cristiana és la resposta a una crida, a una Paraula que em commou, que m'afecta, que de vegades em consola mentre que d'altres em causa un profund neguit. Per tant, no és una espiritualitat del confort, és una espiritualitat cristocèntrica, que té com a centre la Paraula, que després d'escoltar-la i meditar-la s'ha de traduir en la pràctica. En canvi, aquesta espiritualitat emergent és com un petit refugi, una bombolleta per mantenir un mínim d'equilibri emocional i mental en un món tan summament volàtil. La vivència espiritual s'està convertint més en un refugi després de la batalla que en un motiu per sortir a l'encontre de l'altre.

Politeisme espumós

Vostè parla de politeisme espumós. Quin és el déu del món volàtil?

Avui dia, majoritàriament, hi ha un politeisme espumós format per déus efímers: esportistes, cantants, actors, actrius... Generen processos d'imitació, de mimesi, però són tan efímers com ho és una empresa en un context de crisi o com la reputació d'un personatge públic. Les divinitats efímeres no ens resolen res ni ens donen cap resposta, són totalment passatgeres, només ens entretenen.

El món volàtil també té com a conseqüència la recerca de falses seguretats i, per tant, l'auge dels fonamentalismes?

Portada del llibre, editat per Columna.

El qui té mercat en el món volàtil és el qui ofereix un paquet de seguretats, una terra sòlida i una brúixola per orientar-se. En l'àmbit religiós, veiem grups molt emotivistes que volen salvar els ciutadans de la inquietud i del desassossec. El cristianisme no es pot presentar així, seria fer-ne un ús instrumental. El cristianisme ens obliga a sortir a la intempèrie. No n'hi ha prou de tocar les campanes i esperar que vingui la gent, perquè és que no venen. El cristianisme, tal com l'hem conegut, s'ha volatilitzat.

Aquesta Església en sortida de la qual parla el papa Francesc, com es concreta exactament?

Hem d'anar a entorns on no som ben rebuts, com per exemple el món dels joves. Tindrem molta feina, primerament, per desconstruir els prejudicis. Molts joves que tinc a l'aula relacionen Església amb un club de pederastes. Ara bé, hem de ser capaços de mostrar una altra cara de l'Església. En aquesta espiritualitat de sortida caldrà molta imaginació, audàcia, força, saber escoltar i ser tolerant al fracàs.

Vostè parla de la volatilització de les grans paraules. El cristianisme és un lloc on recuperar el mot perdut?